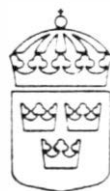

Motion till riksdagen

1989/90:Kr236

Av Sten Svensson (m)

Statens stöd till fonogramproduktion

Mot.
1989/90
Kr236-243

Fonogramutgivningen vid Rikskonserter startade med en experimentperiod budgetåret 1965/66 och tog fr.o.m. år 1973 formen av en organiserad försöksverksamhet. En permanentning av verksamheten skedde först år 1982 (prop. 1981/82:128, KrU 30). Till en början skedde utgivningen inom Rikskonserters informationsavdelning och år 1972 inrättades en särskild fonogramavdelning.

Vissa nya förutsättningar för fonogramverksamheten inträdde budgetåret 1983/84 då Rikskonserter jämställdes med övriga fonogrambolag och måste söka produktionsbidrag hos kulturrådet, medan ett basanslag för personal, lokaler m.m. ingick i det generella anslaget till Rikskonserter (prop. 1982/83:100). Nämda bidragsordning bestod fram till 1 januari 1988 då Rikskonserter ersattes av en ny institution benämnd Svenska rikskonserter. Produktionsmedlen erhålls därefter inte via kulturrådet utan tillförs åter institutionen tillsammans med anslaget för baskostnader. I nedanstående sammanställning redogörs för produktionsbidraget som kanaliseras via kulturrådet:

1983/84	1984/85	1985/86	1986/87	1987/88
1 750 000	1 800 000	2 000 000	2 060 000	1 100 000

För budgetåret 1988/89 har 5 700 000 kronor anvisats för hela fonogramverksamheten; därav går 1 470 000 kr. till produktionen av fonogram. För budgetåret 1989/90 har anslagits 5 800 000 kr. för hela fonogramverksamheten. Därav går 1 600 000 kr. till produktion av fonogram. Man vet inte vilka belopp det blir för budgetåret 1990/91. Orsaken härtill är att man – som ovan nämnts – inte längre preciserar dylika kostnader i budgetpropositionen. Sålunda har man överlämnat detta avgörande till Svenska rikskonserter att själva avgöra hur mycket av statsanslaget som skall användas för fonogramproduktion i egen regi.

Svenska rikskonserter har vidare erhållit ett stöd av engångskaraktär för fonogramdistribution: enligt avtal i februari 1988 mellan staten och Caprice Distribution AB skall sammanlagt 3 milj. kr. betalas ut under en treårsperiod. För kalenderåret 1988 anvisades 1 200 000 kr. och för år 1989 1 000 000

kr. Någon beräkning av skattesubventionen per utgivet fonogram har, såvitt kunnat utrönas, inte gjorts.

Inom Svenska rikskonserter finns f. n. 13,5 tjänster för fonogramverksamheten: 7 tjänster på fonogramproduktionen och 6 på fonogramdistributionen.

Den totala utgivningen av fonogram på Rikskonserterns märke Caprice har t. o. m. budgetåret 1987/88 varit mellan 380 och 400 produktioner. Utgivningen har under senare tid legat på i genomsnitt ca 25 utgåvor årligen. Enligt uppgift har ca 900 000 fonogram sålts under den drygt 20-åriga verksamheten. De senaste åren har försäljningen legat mellan 53 000 och 60 000 exemplar per år. I lager finns för närvarande ca 100 000 fonogram.

Som jämförelse vill jag peka på det enskilda ägda företaget BIS, som startades av Robert von Bahr år 1973, d v s samma år som Rikskonserter började bedriva organiserad försöksverksamhet. BIS har från starten och fram till nu utgett 475 produktioner. Detta har åstadkommit av mestadels två personer i rörelsen. Numera är tre personer engagerade för den årliga produktionen av ca 45 fonogram.

BIS har skördat stora internationella framgångar. En av världens mest ansedda recensionstidskrifter, Gramophone i London, har exempelvis tilldelat BIS 1989 års pris för bästa tekniska produktion. Priset avser inspelningen av Eduard Tubins symfonier nr 3 och 8 med Neeme Järvi som dirigent.

Det hör till bilden att BIS har utgivit Eduard Tubins samtliga orkesterverk, alla inspelade på CD och de flesta även på LP. Detta projekt har – liksom produktionen av den seriösa repertoaren i övrigt – i huvudsak kunnat genomföras utan några statliga subventionsmedel!

Fonogram är av stor betydelse för spridning av konsertmusik till olika lyssnargrupper. Alldeles särskilt gäller det naturligtvis människor som av geografiska eller andra skäl har små möjligheter att uppleva levande musik.

Under det senaste decenniet har en mycket glädjande ökning av antalet utgivna fonogram ägt rum. Detta beror främst på att marknaden berikats med ett antal ambitiösa enmansbolag som närmast på ideell basis årligen producerar ett stort antal fonogram. Exempel på sådana framgångsrika företag är förutom ovannämnda BIS: Bluebell of Sweden, Opus 3 och Proprius m fl. Härigenom har en ny väg mellan artister och lyssnare öppnats, en väg som tidigare var förbehållen ett fåtal svenska artister.

En svensk antologiserie, Musica Svecia, har dessutom initierats av Musikaliska Akademien. Denna utgivning har pågått sedan några år och beräknas omfatta inalles 200 fonogram.

Motivet för att ge Caprice en i förhållande till övriga bolag gynnad ställning i subventionshänseende har bortfallit. I konsekvens med detta bör riksdagen inte längre bevilja medel till detta ändamål. Det finns många andra ändamål inom kultursektorn, vilket jag i annat motions sammanhang har pekat på, som är i större behov av dessa medel. Riksdagen bör sålunda avslå regeringens förslag i motsvarande del och uttala sig till förmån för en omprioritering av anslagen inom denna del av kultursektorn.

Offentliga medel skall endast användas för att fylla luckor i tillgängliga inspelningar. Det är viktigt att staten känner ansvar för den smala repertoar som sannolikt inte kan utges utan stöd. En omläggning av stödets inriktning

kommer utan tvekan att resultera i fler högklassiga fonogram, om samtliga producenter på marknaden får konkurrera om bidragen på lika och rättvisa villkor.

Mot. 1989/90
Kr236

En nordisk samordning skulle ge en bredare bas för fonogramproduktionen och möjliggöra en utgivning som ej skulle kunna genomföras i ett enskilt land. Samhällsstödet borde kunna resultera i fler högklassiga fonogram, om den i Finland använda modellen blev förebild för hela Norden. Bättre servicemöjligheter och möjligheter för gemensam exportmarknadsföring i utomnordiska länder skulle också bli följderna av nordisk samordning.

En samnordisk katalog över den seriösa repertoaren skulle utgöra ett väsentligt bidrag till marknadsföringen. Ett första steg togs 1981, då en amerikansk specialist inom ramen för Nordiska rådets publikationer utgav en "selektiv diskografi" över 2 000 inspelningar från de nordiska länderna som även omfattade populärmusik och de stora internationella bolagens utgivning. Denna diskografi, *Music from Scandinavia*, bör ha främjat marknadsföringen av nordisk musik utanför Norden. Detta arbete bör därför ej bli ensamt i sitt slag. En katalog kan även ge upplysning om vilka luckor som finns bland existerande inspelningar och ge anledning att rikta det offentliga stödet till bolag som är beredda att satsa på inspelningar av hittills oinspelad repertoar.

Nordisk insats för utgivning av inspelningar med nordisk musik bör sålunda gå ut på att samordna inspelning på fonogram av värdefull nordisk musik, att vidta åtgärder för gemensam marknadsföring inom och utom Norden samt att stödja export utom Norden av fonogram innehållande nordisk musik. Genom sådana åtgärder skulle Norden kunna bli en hemmamarknad även för musikutgivningen.

Hemställan

Med anledning av vad som ovan anförts hemställs

att riksdagen med avslag på budgetpropositionens förslag i motsvarande del beslutar att hos regeringen anhålla om förslag till ändrad inriktning av statens stöd till fonogramproduktion i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 18 januari 1990

Sten Svensson (m)